

Imię .....

- 1** Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

(... / 4 p.)

1.	Wspólną cechą większości europejskich rzek jest zasilanie deszczowo-śnieżne.	P	F
2.	Polska leży w zlewiskach Morza Bałtyckiego, Morza Czarnego i Morza Północnego.	P	F
3.	W Polsce najwięcej jezior występuje na Pojezierzu Pomorskim.	P	F
4.	Najdłuższymi rzekami Europy są Wołga, Dunaj i Wisła.	P	F

- 2** Podkreśl nazwy mórz, w których zlewiskach leży Polska.

(... / 3 p.)

*Morze Północne, Morze Norweskie, Morze Czarne,
Morze Białe, Morze Jońskie, Morze Bałtyckie*

- 3** Przyporządkuj każdemu opisowi (1–4) odpowiedni termin (A–E). Zaznacz w tabeli właściwe litery.

(... / 4 p.)

1.	Obszar, z którego wszystkie wody rzek spływają do jednego morza.	A	B	C	D	E
2.	Granica między dorzeczami lub zlewiskami.	A	B	C	D	E
3.	Obszar, z którego wszystkie wody spływają do jednej rzeki.	A	B	C	D	E
4.	Ilość wody przepływającej w ciągu 1 s przez określone miejsce rzeki.	A	B	C	D	E

A. Dorzecze. B. Przepływ. C. Dopływ. D. Zlewisko. E. Dział wodny.

- 4** Na mapie konturowej Polski oznaczono numerami 1–7 wybrane rzeki.

(... / 2 p.)

a) Zaznacz zestaw, w którym rzekom oznaczonym na mapie numerami przyporządkowano właściwe nazwy.

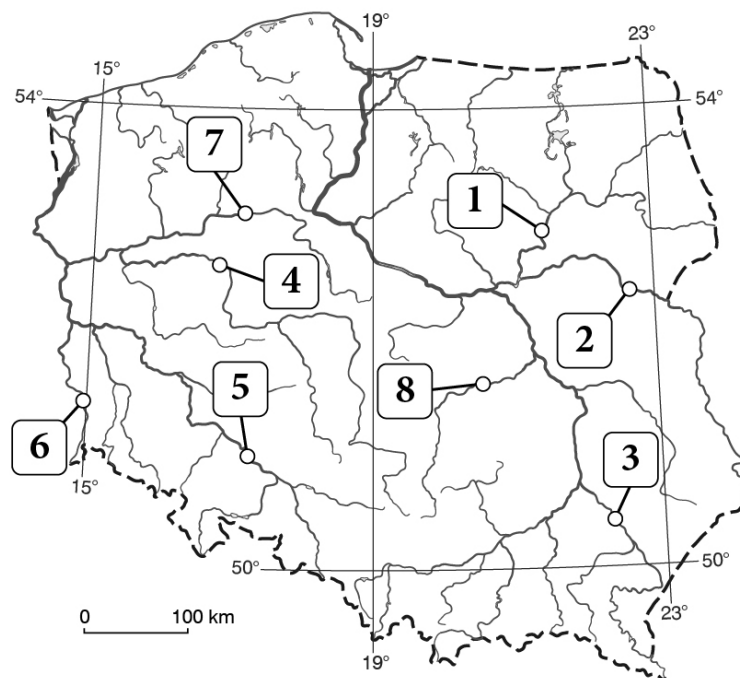
A. 1 – Biebrza, 2 – Pilica, 7 – Noteć.

B. 1 – Narew, 3 – San, 4 – Warta.

C. 3 – Dunajec, 4 – Noteć, 5 – Odra.

D. 4 – Noteć, 6 – Nysa Łużycka, 7 – Warta.

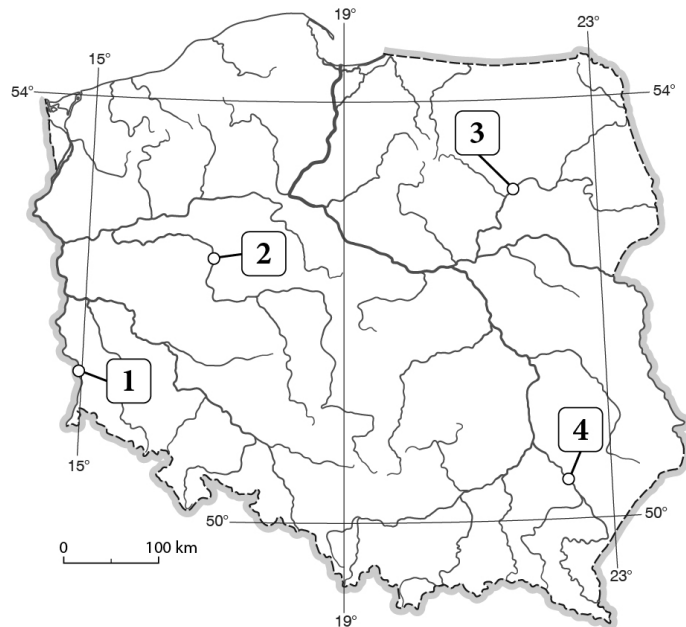
b) Podaj numer, którym oznaczono lewy dopływ Odry. _____

5 Na mapie oznaczono numerami (1–4) wybrane polskie rzeki.

a) Zaznacz zestaw, w którym podano nazwy rzek zgodnie z oznaczeniem na mapie.

- A. 1. Nysa Łużycka, 2. Warta, 3. Narew, 4. San.
  - B. 1. Odra, 2. Warta, 3. Bug, 4. Dunajec.
  - C. 1. Drwęca, 2. Noteć, 3. Bóbr, 4. Nysa Łużycka.
- b) Podkreśl w zaznaczonym zestawie nazwę prawego dopływu Odry.**

6 Wymień trzy sposoby gospodarczego wykorzystywania rzek.

7 Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F jeśli jest fałszywa.

1.	Tereny najbardziej zagrożone powodzią w ogóle nie powinny być zabudowywane.	P	F
2.	Retencja naturalna to zdolność do gromadzenia wody i przetrzymywania jej przez np.: obszary leśne.	P	F
3.	Regulacja rzeki wpływa na spowolnienie przemieszczania się wody w niższe partie rzeki.	P	F

8 Zaznacz czynnik, który nie jest przyczyną powodzi w Polsce.

- A. Wiosenne roztopy.
- B. Zatory na rzekach wschodniej Europy.
- C. Podniesienie poziomu wody w ujściu rzeki (tzw. cofka).
- D. Długotrwałe, intensywne deszcze.

9 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

Obszarem szczególnie narażonym na występowanie powodzi jest

A.	dorzecze Bugu w województwie lubelskim,	ponieważ	1.	znajduje się w sąsiedztwie terenów górskich, z których spływają duże ilości wód roztopowych.
B.	dorzecze Wisły w Małopolsce,		2.	znajduje się w regionie Polski, w którym odnotowuje się bardzo duże roczne sumy opadów atmosferycznych.
			3.	uregulowane zostało koryto rzeki.

10 Wyjaśnij w jaki sposób retencja naturalna wpływa na ograniczenie ryzyka powodzi.

11 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

(... / 2 p.)

Do powodzi w rzekach województwa małopolskiego dochodzi najczęściej na przełomie

A.	jesieni i zimy,	ponieważ	1.	jest to okres, w którym dochodzi do roztopów w terenach górskich oraz pojawiają się i intensywne opady deszczu.
	B.		wiosny i lata,	2.
				3.

12 Wyszukaj jedną błędną informację i popraw ją na właściwą.

(... / 2 p.)

Zapory i sztuczne zbiorniki regulują wielkość przepływu rzek i gromadzą nadmiar wody. Jednak w przypadku zapełnienia zbiornika istnieje konieczność spuszczenia z niego nadmiaru wody. Może to spowodować zalanie obszarów położonych powyżej zapory.

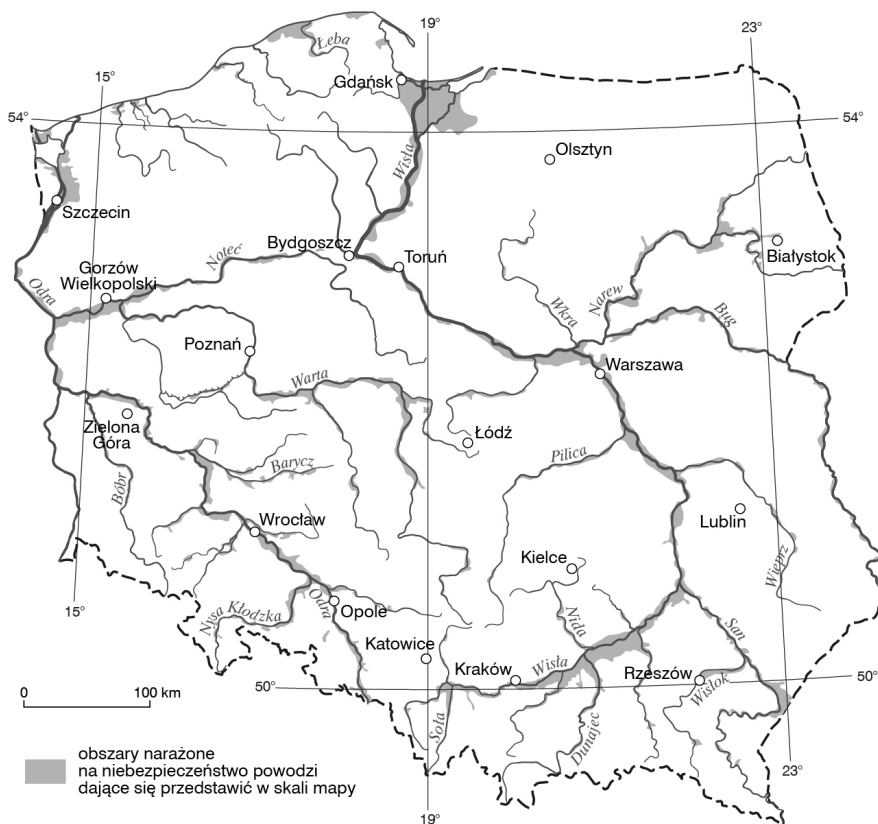
Błąd:

Powinno być:

13 Na podstawie mapy zagrożeń powodziowych w Polsce oceń, czy podane zdania są zgodne z prawdą.

(... / 3 p.)

Wybierz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F – jeśli jest fałszywe.

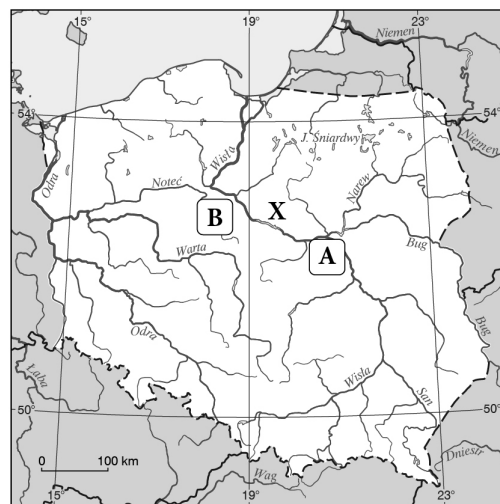

1.	Intensywne opady deszczu w Sudetach mają wpływ na poziom wody w Nysie Kłodzkiej.	P	F
2.	W sytuacji powodzi na Wiśle fala powodziowa przejdzie najpierw przez Toruń, a następnie przez Warszawę.	P	F
3.	Podniesienie poziomu wody na Dunajcu wpływa na zagrożenie powodziowe na Wiśle.	P	F

14

Na podstawie mapy podkreśl właściwą informację w zdaniu.

Zrzut wody z Jeziora Włocławskiego oznaczonego znakiem X może spowodować zalanie obszarów znajdujących się poniżej zapory oznaczonych na mapie literą A / B.

(... / 2 p.)

15 Podkreśl właściwe informacje w poniższych zdaniach.

- A. Fala powodziowa może spowodować **spłylenie** / **pogłębienie** koryta rzecznego.
 B. W wyniku katastrofalnej powodzi w dorzeczu **Wisły / Odry** w 1997 roku zginęło 56 osób.

(... / 2 p.)

16 Podaj przykład formy terenu znajdującej się na wybrzeżu i będącej skutkiem poniższych procesów.

- a) Budująca działalność wód morskich:
 b) Niszcząca działalność wód morskich:

(... / 2 p.)

17 Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Morze Bałtyckie jest morzem

- A. śródładowym.   B. międzywyspowym.   C. międzykontynentalnym.   D. przybrzeżnym.

(... / 1 p.)

18 Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

(... / 4 p.)

1.	Bałtyk jest morzem chłodnym, w którym temperatura wody rzadko przekracza 8°C.	P	F
2.	Pokrywa lodowa w północnej części Zatoki Botnickiej utrzymuje się nawet przez pół roku.	P	F
3.	W Morzu Bałtyckim żyje kilka gatunków fok. Jednym z nich jest foka szara.	P	F
4.	Najgłębsze miejsce na Bałtyku znajduje się u wybrzeży Danii.	P	F

19 Podkreśl właściwe informacje w poniższych zdaniach.

Średnie zasolenie Morza Bałtyckiego wynosi **7,5%** / **7,5‰**. Jedną z przyczyn **dużego** / **małego** zasolenia jest **utrudniona** / **intensywna** wymiana wody z Oceanem Atlantyckim.

(... / 3 p.)

20 Skreśl nazwy dwóch obiektów geograficznych niezwiązanych z Morzem Bałtyckim.

szelf, latarnie morskie, szkiery, plaże, Nowa Zelandia, Półwysep Helski, Szwajcaria, Estonia, Zatoka Pucka

(... / 2 p.)

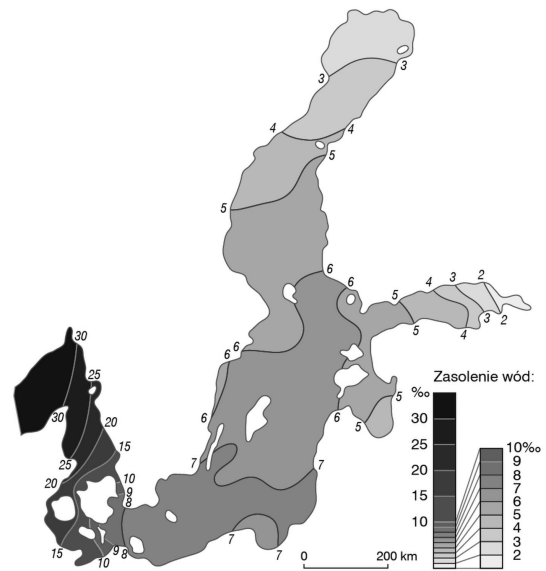
21

Na poniższej mapie przedstawiono zasolenie wód powierzchniowych Bałtyku.

Na podstawie mapy uszereguj miejsca, których nazwy wymieniono poniżej, w kolejności od najmniejszego do największego zasolenia.

Wpisz cyfry od 1 (najmniejsze) do 3 (największe).

Zatoka Gdańska,
cieśnina Kattegat,
Zatoka Fińska

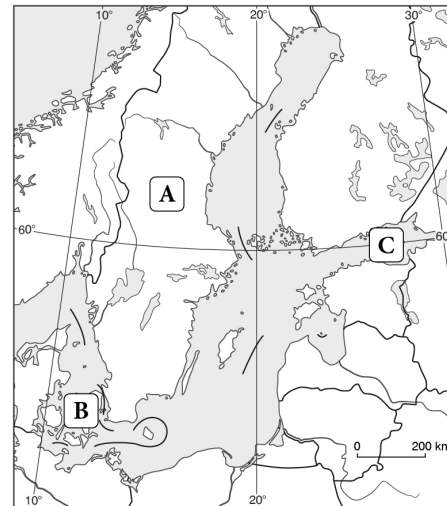

22

Na mapie Bałtyku zaznaczono trzy obiekty geograficzne.

Podaj nazwy tych obiektów.

- A. Państwo:
- B. Wyspa:
- C. Zatoka:

23

Rozpoznaj przedstawioną na fotografii formę rzeźby terenu i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. Przedstawiona na fotografii forma terenu to
  - A. klif.
  - B. mierzeja.
  - C. wydma.
2. Przykładem tej formy terenu jest
  - A. jezioro Mamry.
  - B. wyspa Wolin.
  - C. Półwysep Helski.
3. Powstała ona w wyniku
  - A. budującej działalności lądolodu.
  - B. niszczącej działalności morza.
  - C. budującej działalności morza.

- 24** Zaznacz nazwę najżyźniejszej gleby występującej w Polsce. (... / 1 p.)
 A. Gleba bielnicowa.   B. Gleba brunatna.   C. Rędzina.   D. Czarnoziem.
- 25** Uzupełnij opisy. Zaznacz właściwe typy gleby, aby zdania były prawdziwe. (... / 2 p.)
 1. A / B / C ma słabo wykształcony poziom próchniczny i wyraźnie zaznaczony poziom wymywania.
 2. A / B / C charakteryzuje się warstwowaniem profilu widocznym w poziomie skały macierzystej. Należy do gleb żyznych.
 A. Gleba bielnicowa.   B. Czarnoziem.   C. Mada.
- 26** Rozpoznaj na podstawie opisów rodzaje gleb. Wpisz w wyznaczonych miejscach właściwe litery. (... / 2 p.)
 1. Powstała na piaszczysto-żwirowym podłożu.   A. Mada.
 Odznacza się małą zawartością próchnicy, dlatego należy do gleb mało żyznych.
 2. Wykształciła się bezpośrednio na skałach wapiennych i gipsowych. Odznacza się bogatym poziomem próchnicznym i dużą żyznością.   B. Czarnoziem.
 C. Gleba bielnicowa.
 D. Rędzina.
 E. Gleba górską.
1. _____ 2. _____
- 27** Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa. (... / 3 p.)

1.	W powstawaniu gleby biorą udział rośliny i zwierzęta.	P	F
2.	Do najważniejszych czynników glebotwórczych należą klimat i działalność człowieka.	P	F
3.	Żyzność gleby to jej zdolność do zapewniania roślinom składników mineralnych, wody i powietrza.	P	F

- 28** Zaznacz nazwę regionu Polski, w którym występują czarnoziemy. (... / 1 p.)
 A. Nizina Podlaska.   B. Pojezierze Mazurskie.   C. Wyżyna Lubelska.   D. Tatry.
- 29** Zaznacz nazwę typu gleby, który występuje w strefie klimatów umiarkowanych. (... / 1 p.)
 A. Gleba brunatna.   B. Rędzina.   C. Mada.   D. Gleba górską.
- 30** Spośród nazw gleb wymienionych poniżej wybierz i podkreśl nazwę tej gleby, która jest najżyźniejsza. (... / 1 p.)
gleba bielnicowa, gleba brunatna, mada
- 31** Dopasuj nazwy typów lasów do odpowiednich opisów. (... / 3 p.)
1. łęg   A. Tworzą go dęby, jesiony, wierzby i topole. Występuje w okresowo zalewanych dolinach rzek.
 2. bór   B. Las porastający bagienne obniżenia. Charakterystycznym gatunkiem jest w nim olsza czarna.
 3. ols   C. Wielogatunkowy las liściasty rosnący na żyznych glebach.
 D. Las porastający obszary o mało żyznych glebach. Rosną w nim niemal wyłącznie sosny.
- 32** Zaznacz poprawne dokończenie zdania. (... / 1 p.)
 Udział lasów w całkowitej powierzchni Polski wynosi około
 A. 25%.   B. 30%.   C. 35%.   D. 40%.
- 33** Wyjaśnij znaczenie terminu „grąd”. (... / 1 p.)

34 Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

(... / 3 p.)

1.	Bory sosnowe rosną na mało żyznych glebach bielicowych.	P	F
2.	W 2015 roku wskaźnik lesistości w naszym kraju wyniósł 30%.	P	F
3.	W Polsce nie występują lasy łąkowe.	P	F

35 Wybierz właściwe informacje w poniższych zdaniach.

(... / 2 p.)

Olsy to lasy porastające bagienne obniżenia. Przeważają w nich takie gatunki drzew, jak olsza czarna, wierzba / dąb i jesion. Występują między innymi na **Polesiu Lubelskim / Żuławach Wiślanych**.

36 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

(... / 2 p.)

W województwie lubelskim wskaźnik lesistości jest

A.	bardzo niski,	ponieważ	1.	na znacznych obszarach występują gleby mało żyzne, które sprzyjają występowaniu lasów.
	B.		bardzo wysoki,	2.
				3.

37 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 albo 2.

(... / 1 p.)

W województwie lubelskim wskaźnik lesistości jest

A.	bardzo niski,	ponieważ	1.	na znacznych obszarach występują gleby mało żyzne, które sprzyjają występowaniu lasów.
	B.		bardzo wysoki,	2.

38 Dopasuj do odpowiednich rubryk tabeli podane cechy parku narodowego oraz parku krajobrazowego.

(... / 2 p.)

bezwzględny zakaz niszczenia roślin i płoszenia zwierząt, dozwolona działalność gospodarcza niepowodująca przekształcenia naturalnego krajobrazu, poruszanie się tylko po oznakowanych szlakach, teren z zachowanymi estetycznymi wartościami krajobrazu, teren o wybitnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, ograniczona, a czasami całkowicie zakazana działalność gospodarcza

Park narodowy	Park krajobrazowy

39 Podaj po dwa przykłady parków narodowych znajdujących się w wymienionych częściach Polski.

(... / 2 p.)

- wschodnia część Polski
- zachodnia część Polski

40 Dopasuj do odpowiedniego opisu nazwę parku narodowego.

(... / 3 p.)

1.	W tym parku można podziwiać ruchome wydmy.	A	B	C	D	E
2.	Na terenie parku znajduje się najwyższy szczyt Polski – Rysy.	A	B	C	D	E
3.	Na rzece Tanew można podziwiać kaskady, zwane szumami.	A	B	C	D	E

A. Pieniński Park Narodowy. B. Słowiński Park Narodowy. C. Roztoczański Park Narodowy. D. Ojcowski Park Narodowy. E. Tatrzański Park Narodowy.

41 Zaznacz park narodowy, który jest położony w bliskiej odległości od stolicy Polski. (... / 1 p.)

A. Białowieski Park Narodowy.

C. Park Narodowy „Bory Tucholskie”.

B. Drawieński Park Narodowy.

D. Kampinoski Park Narodowy.

42 Na podstawie poniższego opisu rozpoznaj formę ochrony przyrody. Podaj jej nazwę. (... / 1 p.)

Podstawowym celem tworzenia tej formy ochrony jest zachowanie estetycznych wartości krajobrazu. Na ich obszarze można prowadzić tylko taką działalność gospodarczą, która nie powoduje znacznego przekształcenia naturalnego krajobrazu.

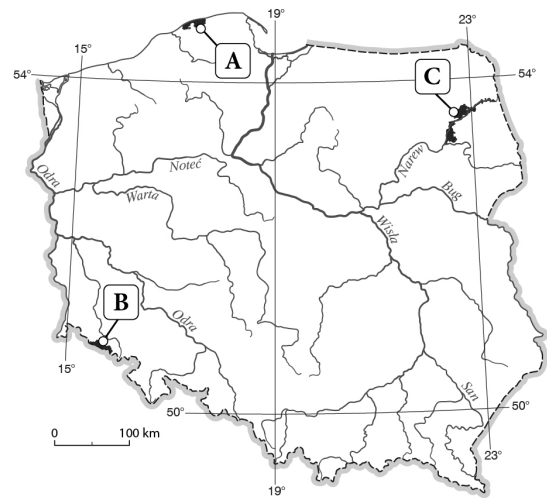
43 Na mapie Polski zaznaczono wybrane parki narodowe. Zapisz ich nazwy. (... / 3 p.)

Na mapie Polski zaznaczono wybrane parki narodowe. Zapisz ich nazwy.

A. _____

B. _____

C. _____

Imię .....

- 1** Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F, jeśli jest fałszywa.

(... / 4 p.)

1.	Przeważająca część Europy leży w zlewisku Oceanu Atlantyckiego. Tylko 20% powierzchni kontynentu leży w zlewisku Morza Kaspijskiego.	P	F
2.	Wisłę i Odrę charakteryzuje asymetria dorzeczy spowodowana nachyleniem powierzchni kraju.	P	F
3.	Do najgłębszych jezior w Polsce należy jezioro Śniardwy.	P	F
4.	Sieć rzeczna zachodniej Europy odznacza się dużą gęstością.	P	F

- 2** Podkreśl nazwy mórz, w których zlewiskach leży Polska.

(... / 3 p.)

*Morze Czarne, Morze Bałtyckie, Morze Egejskie,
Morze Białe, Morze Północne, Morze Norweskie*

- 3** Przyporządkuj każdemu opisowi (1–4) odpowiedni termin (A–E). Zaznacz w tabeli właściwe litery.

(... / 4 p.)

1.	Obszar, z którego wszystkie wody spływają do jednej rzeki.	A	B	C	D	E
2.	Ilość wody przepływającej w ciągu 1 s przez określone miejsce rzeki.	A	B	C	D	E
3.	Obszar, z którego wszystkie wody rzek spływają do jednego morza.	A	B	C	D	E
4.	Granica między dorzecziami lub zlewiskami.	A	B	C	D	E

A. Przepływ. B. Dorzecze. C. Zlewisko. D. Dział wodny. E. Dopływ.

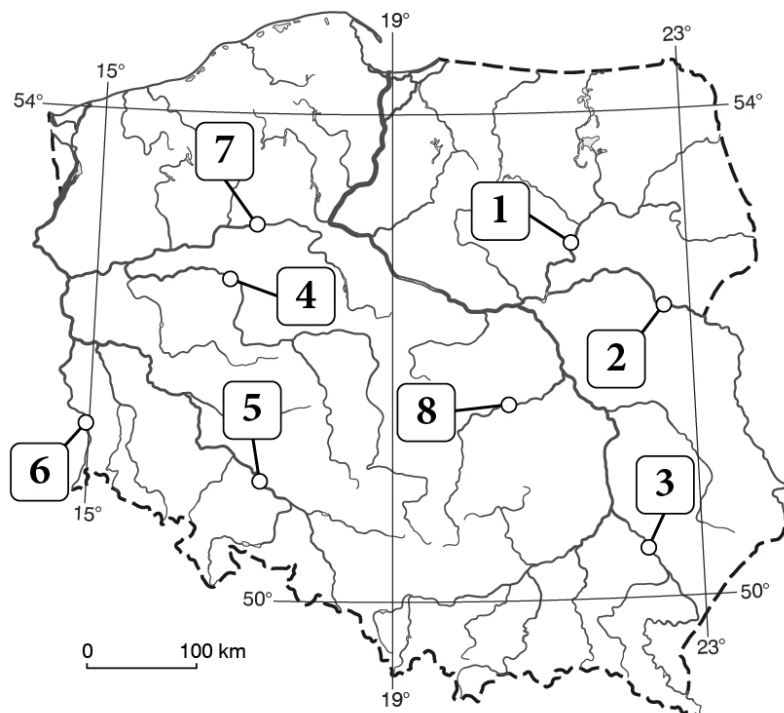
- 4** Na mapie konturowej Polski oznaczono numerami 1–7 wybrane rzeki.

(... / 2 p.)

a) Zaznacz zestaw, w którym rzekom oznaczonym na mapie numerami przyporządkowano właściwe nazwy.

- A. 1 – Biebrza, 2 – Pilica, 7 – Wisła.
B. 1 – Narew, 3 – San, 4 – Odra.
C. 2 – Bug, 5 – Odra, 7 – Noteć.
D. 4 – Noteć, 6 – Nysa Łużycka, 7 – Warta.

b) Podaj numer, którym oznaczono lewy dopływ Wisły. _____

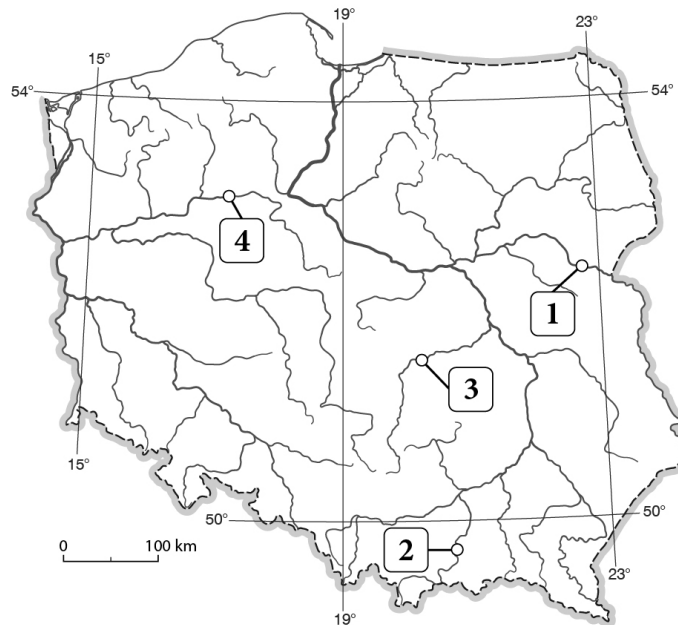

5 Na mapie oznaczono numerami (1–4) wybrane polskie rzeki.

a) Zaznacz zestaw, w którym podano nazwy rzek zgodnie z oznaczeniem na mapie.

- A. 1. Pilica, 2. Warta, 3. Brda, 4. Wkra.
 B. 1. Bug, 2. Dunajec, 3. Pilica, 4. Noteć.
 C. 1. Dunajec, 2. Bóbr, 3. Biebrza, 4. Soła.

b) Podkreśl w zaznaczonym zestawie nazwę lewego dopływu Wisły.

6 Wymień trzy sposoby gospodarczego wykorzystywania rzek.

(... / 3 p.)

7 Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F jeśli jest fałszywa.

(... / 3 p.)

1.	Jedynym skutecznym sposobem wyeliminowania ryzyka powodzi jest budowa sztucznych zbiorników wodnych na rzekach.	P	F
2.	Poldery to obszary, gdzie woda może swobodnie się rozlewać bez wyrządzenia strat.	P	F
3.	Jedna z największych powodzi ostatnich lat miała miejsce w maju i czerwcu 2010 r. w dorzeczu Wisły i Bugu.	P	F

8 Zaznacz czynnik, który nie jest przyczyną powodzi w Polsce.

(... / 1 p.)

- A. Podniesienie poziomu wody w ujściu rzeki (tzw. cofka).
 B. Wiosenne roztopy.
 C. Długotrwałe i intensywne opady śniegu.
 D. Długotrwałe, intensywne deszcze.

9 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

(... / 2 p.)

Obszarem szczególnie narażonym na występowanie powodzi jest

A.	dorzecze Odry na Dolnym Śląsku,	ponieważ	1.	znajduje się w sąsiedztwie terenów górskich, z których spływają duże ilości wód roztopowych.
B.	dorzecze Noteci na Kujawach,		2.	znajduje się w regionie Polski, w którym odnotowuje się bardzo duże roczne sumy opadów atmosferycznych.
			3.	uregulowane zostało koryto rzeki.

10 Wyjaśnij w jaki sposób budowa polderów powodziowych wpływa na ograniczenie ryzyka powodzi.

(... / 2 p.)

11 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

(... / 2 p.)

Do powodzi w rzekach województwa dolnośląskiego dochodzi najczęściej na przełomie

A.	wiosny i lata,	ponieważ	1.	jest to okres, w którym dochodzi do roztopów w terenach górskich oraz pojawiają się i intensywne opady deszczu.
	B.		lata i jesieni,	2.
3.				następuje podniesienie poziomu wody w ujściu rzeki.

12 Wyszukaj jedną błędną informację i popraw ją na właściwą.

(... / 2 p.)

Regulacja koryt rzecznych powoduje między innymi wolniejsze przemieszczanie się fali powodziowej i zwiększenie jej siły w niżej położonych odcinkach.

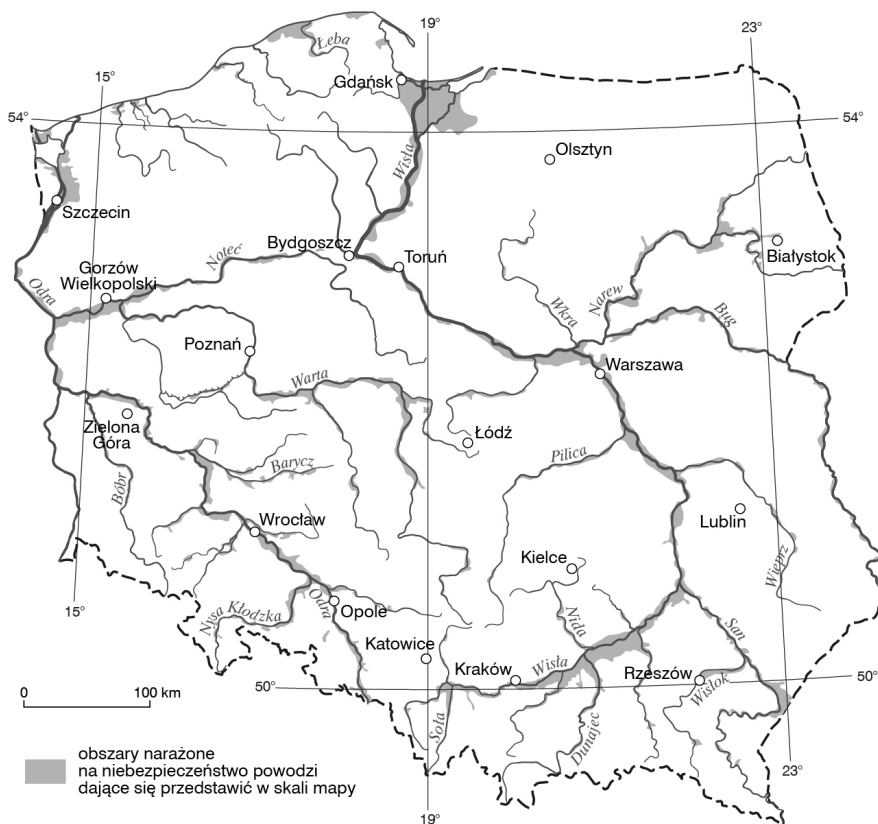
Błąd:

Powinno być:

13 Na podstawie mapy zagrożeń powodziowych w Polsce oceń, czy podane zdania są zgodne z prawdą.

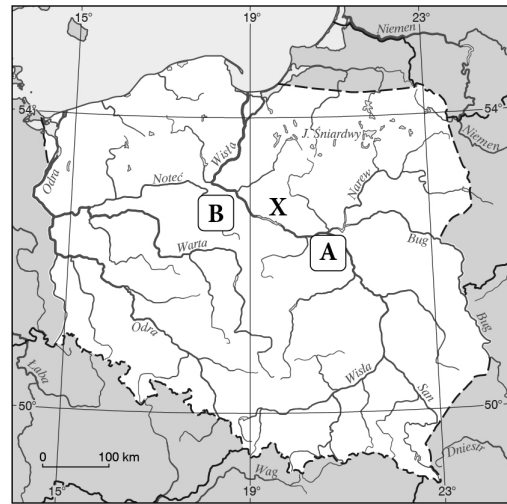
(... / 3 p.)

Wybierz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F – jeśli jest fałszywe.

1.	Intensywne topnienie śniegu w Tatrach spowoduje zagrożenie powodziowe na Nysie Kłodzkiej i Odrze.	P	F
2.	W sytuacji powodzi na Odrze fala powodziowa przejdzie najpierw przez Wrocław, a następnie przez Opole.	P	F
3.	Zjawisko cofki może dotyczyć rzeki Łeby.	P	F

- 14** Na podstawie mapy podkreśl właściwą informację w zdaniu.
Wybudowanie zbiornika we Włocławku oznaczonego na mapie literą X **nie wpływa** / **wpływa** na ograniczenie ryzyka powodzi na terenach oznaczonych literą A.

- 15** Podkreśl właściwe informacje w poniższych zdaniach.
A. Dwie katastrofalne powodzie w Polsce (z 1997 i 2010 r.) były wywołane **intensywnym topnieniem śniegu** / **intensywnymi opadami deszczu**.
B. Powódź **wpływa** / **nie wpływa** na jakość wód gruntowych.

(... / 2 p.)

- 16** Podaj przykład formy terenu znajdującej się na wybrzeżu i będącej skutkiem poniższych procesów.
a) Niszcząca działalność wód morskich:
b) Budująca działalność wód morskich:

(... / 2 p.)

- 17** Zaznacz poprawne dokończenie zdania.
Morze Bałtyckie jest morzem
A. przybrzeżnym.   B. międzykontynentalnym.   C. śródładowym.   D. międzywyspowym.

(... / 1 p.)

- 18** Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

(... / 4 p.)

1.	Bałtyk jest płytkim morzem szelfowym o średniej głębokości ok. 150 metrów.	P	F
2.	Jedyną wyspą, która w całości należy do Polski, jest Wolin.	P	F
3.	Pływy na Bałtyku są niewielkie (do 60 cm w Zatoce Botnickiej).	P	F
4.	Największą bałtycką wyspą jest Gotlandia.	P	F

- 19** Podkreśl właściwe informacje w poniższych zdaniach.
Średnie zasolenie Morza Bałtyckiego jest 4,5 razy **mniejsze** / **większe** niż oceanu światowego. Jedną z przyczyn takiego zasolenia jest **małe** / **duże** parowanie oraz dopływ **małej** / **dużej** ilości wody niesionej przez rzeki.

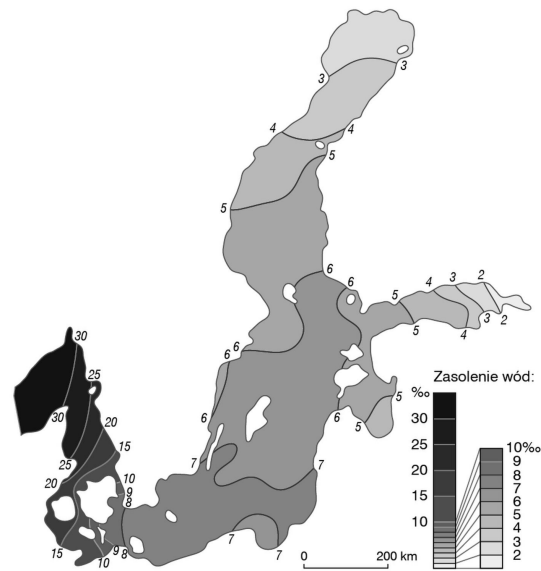
(... / 3 p.)

- 20** Skreśl nazwy dwóch obiektów geograficznych niezwiązanych z Morzem Bałtyckim.
bursztyny, klify, Mierzeja Wiślana, Holandia, Landsort, Bornholm, Łeba, Słowiński Park Narodowy, Islandia

(... / 2 p.)

21 Na poniższej mapie przedstawiono zasolenie wód powierzchniowych Bałtyku.
 Na podstawie mapy uszereguj miejsca, których nazwy wymieniono poniżej, w kolejności od najmniejszego do największego zasolenia.
 Wpisz cyfry od 1 (najmniejsze) do 3 (największe).

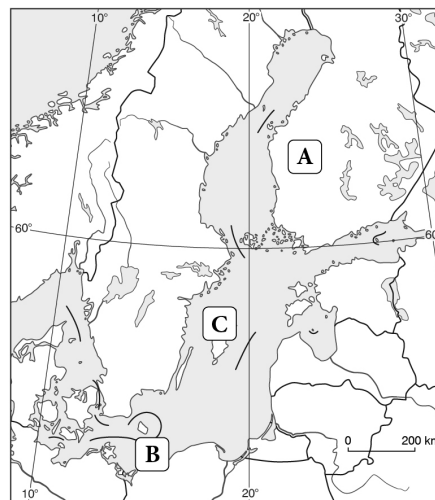
cieśnina Skagerrak,
 Zatoka Botnicka,
 Zatoka Pomorska

22 Na mapie Bałtyku zaznaczono trzy obiekty geograficzne.

Podaj nazwy tych obiektów.

- A. Państwo:
- B. Zatoka:
- C. Wyspa:

23 Rozpoznaj przedstawioną na fotografii formę rzeźby terenu i zaznacz poprawne dokończenia zdań.

1. Przedstawiona na fotografii forma terenu to
  - A. klif.
  - B. mierzeja.
  - C. wydma.
2. Formy tego typu występują na
  - A. Pojezierzu Mazurskim.
  - B. wyspie Wolin.
  - C. Półwyspie Helskim.
3. Powstała ona w wyniku
  - A. niszczącej działalności morza.
  - B. budującej działalności lądolodu.
  - C. budującej działalności morza.

24 Zaznacz nazwę występującej w Polsce gleby, która jest żyzna, ale trudna w uprawie ze względu na liczne odłamki skalne. (... / 1 p.)

- A. Gleba biellicowa.   B. Gleba brunatna.   C. Rędzina.   D. Czarnoziem.

25 Uzupełnij opisy. Zaznacz właściwe typy gleby, aby zdania były prawdziwe. (... / 2 p.)

1. A / B / C należy do gleb żyznych, ale trudnych w uprawie ze względu na liczne odłamki skalne.
2. A / B / C odznacza się dużą grubością poziomu próchnicznego. Występuje na niewielkim obszarze naszego kraju.

- A. Czarnoziem.   B. Rędzina.   C. Gleba biellicowa.

26 Rozpoznaj na podstawie opisów rodzaje gleb. Wpisz w wyznaczonych miejscach właściwe litery. (... / 2 p.)

1. Powstała na osadach rzecznych. Należy do gleb żyznych.   A. Mada.
2. Należy do gleb o średniej żyzności. Jej barwa jest wynikiem procesu brunatnienia.   B. Czarnoziem.
C. Bielica.
D. Rędzina.
E. Gleba brunatna.

1. _____ 2. _____

27 Oceń prawdziwość poniższych zdań. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa. (... / 3 p.)

1.	Gleba składa się z cząstek mineralnych, organicznych, powietrza i wody.	P	F
2.	Proces glebotwórczy polega na przekształcaniu podłoża skalnego rozkruszonego w wyniku działania wody, powietrza oraz bakterii i innych organizmów.	P	F
3.	Grubość poziomu próchnicznego nie decyduje o żyzności gleby.	P	F

28 Zaznacz nazwę regionu Polski, w którym występują czarnoziemy. (... / 1 p.)

- A. Wyżyna Lubelska.   B. Pojezierze Mazurskie.   C. Tatry.   D. Nizina Podlaska.

29 Zaznacz nazwę typu gleby występującego na obszarze, który pokrywał łądólód. (... / 1 p.)

- A. Rędzina.   B. Czarnoziem.   C. Gleba góraska.   D. Mada.

30 Spośród nazw gleb wymienionych poniżej wybierz i podkreśl nazwę tej gleby, która jest najżyźniejsza. (... / 1 p.)
gleba biellicowa, gleba brunatna, czarnoziem

31 Dopasuj nazwy typów lasów do odpowiednich opisów. (... / 3 p.)

1. łęg   A. Las porastający obszary o mało żyznych glebach. Rosną w nim niemal wyłącznie sosny.
2. bór   B. Wielogatunkowy las liściasty rosnący na żyznych glebach.
3. ols   C. Las porastający bagienne obniżenia. Charakterystycznym gatunkiem jest w nim olsza czarna.
D. Tworzą go dęby, jesiony, wierzby i topole. Występuje w okresowo zalewanych dolinach rzek.

32 Zaznacz poprawne dokończenie zdania. (... / 1 p.)

- Największa lesistość występuje w województwie lubuskim i wynosi około
A. 25%.   B. 30%.   C. 35%.   D. 40%.

33 Wyjaśnij znaczenie terminu „łęg”. (... / 1 p.)

34 Oceń prawdziwość informacji. Wybierz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

(... / 3 p.)

1.	Szata roślinną charakterystyczną dla naszej strefy klimatycznej są lasy iglaste.	P	F
2.	Największą powierzchnię w Polsce zajmują bory sosnowe.	P	F
3.	W województwach, w których występują gleby słabej jakości, wskaźnik lesistości jest mały.	P	F

35 Wybierz właściwe informacje w poniższych zdaniach.

(... / 2 p.)

Łęgi to lasy odznaczające się **najmniejszą / największą** różnorodnością fauny i flory. Tworzą je głównie dęby, jesiony, wierzby i topole. Występują między innymi na **Nizinie Mazowieckiej / na terenach górskich**.

36 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1., 2. albo 3.

(... / 2 p.)

W województwie lubuskim wskaźnik lesistości jest

A.	bardzo niski,	ponieważ	1.	na znacznych obszarach występują gleby mało żyzne, których nie użytkuje się rolniczo.
			2.	na znacznych obszarach występują bardzo żyzne gleby, na których rosną lasy.
B.	bardzo wysoki,		3.	tworzy się obszary ochronne (np. wchodzące w skład sieci Natura 2000).

37 Dokończ zdanie. Wybierz odpowiedź A lub B i jej uzasadnienie 1 albo 2.

(... / 1 p.)

W województwie lubuskim wskaźnik lesistości jest

A.	bardzo niski,	ponieważ	1.	na znacznych obszarach występują gleby mało żyzne, których nie użytkuje się rolniczo.
B.	bardzo wysoki,		2.	na znacznych obszarach występują bardzo żyzne gleby, na których rosną lasy.

38 Dopasuj do odpowiednich rubryk tabeli podane cechy parku narodowego oraz parku krajobrazowego.

(... / 2 p.)

teren o wybitnych walorach przyrodniczych i krajobrazowych, dozwolona działalność gospodarcza niepowodująca przekształcenia naturalnego krajobrazu, poruszanie się tylko po oznakowanych szlakach, ograniczona, a czasami całkowicie zakazana działalność gospodarcza, bezwzględny zakaz niszczenia roślin i płoszenia zwierząt, teren z zachowanymi estetycznymi wartościami krajobrazu

Park narodowy	Park krajobrazowy

39 Podaj po dwa przykłady parków narodowych znajdujących się w wymienionych częściach Polski.

(... / 2 p.)

- południowa część Polski
- północna część Polski

40 Dopasuj do odpowiedniego opisu nazwę parku narodowego.

(... / 3 p.)

1.	Na terenie parku znajduje się najwyższy szczyt Sudetów – Śnieżka.	A	B	C	D	E
2.	Na terenie parku żyje ok. 500 żubrów.	A	B	C	D	E
3.	Znajdują się tu łąki zwane połoninami.	A	B	C	D	E

A. Pieniński Park Narodowy. B. Bieszczadzki Park Narodowy. C. Białowiecki Park Narodowy. D. Karkonoski Park Narodowy. E. Park Narodowy Gór Stołowych.

41 Zaznacz park, w którym możemy podziwiać ponad 280 stawów rybnych. (... / 1 p.)

- A. Karkonoski Park Narodowy. C. Park Narodowy Gór Stołowych.
B. Park Krajobrazowy „Dolina Baryczy”. D. Magurski Park Narodowy.

42 Na podstawie poniższego opisu rozpoznaj formę ochrony przyrody. Podaj jej nazwę. (... / 1 p.)

Forma ochrony przyrody, która obejmuje obszary o powierzchni mniejszej niż parki narodowe (poniżej 500 ha). Tworzy się je, aby chronić roślinność (florystyczny), zwierzęta (faunistyczny), budowę geologiczną (geologiczny), rzeźbę terenu (krajobrazowy) oraz lasy (leśny). Na ich terenie wszelka działalność gospodarcza jest zakazana.

43 Na mapie Polski zaznaczono wybrane parki narodowe. Zapisz ich nazwy. (... / 3 p.)

- A. ____
B. ____
C. ____

